

2. Байкова І. С. До питання про сутність професійної компетентності музичного керівника дошкільного закладу / І. С. Байкова // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / ред. кол. Т. І. Суценок (голов.ред.) та ін. – Запоріжжя, 2011 – Вип.15 (68). – С. 63–69.

3. Завгородній П. О. та ін. Моделювання процесу навчання гри на музичному інструменті / П. О. Завгородній, М. О. Завгородня / Зб. наук пр. СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2009. – Ч. 2. – С. 55-65.

4. Макаренко А. С. Педагогічна поема / А. С. Макаренко. – К. : Радянська школа, 1973. – 508 с.

5. Кисельова Г.І. Про індивідуалізацію навчання іншомовної мовленнєвої діяльності шляхом урахування сенсорно-перцептивних переваг особистості / Г.І. Кисельова, Н. О. Тубол // Педагогічні науки : зб. наук. пр. СумДПУ ім. А. С. Макаренка –Суми : СумДПУім. А.С. Макаренка, 2009. – С. 255–262.

РЕЗЮМЕ

О. М. Завгородня. Инновационные музыкальные технологии в профильном образовании будущих музыкальных руководителей.

В статье определены сущность понятий «технология», «педагогическая музыкальная технология», охарактеризовано существующие музыкальные технологии, раскрыты основные условия формирования готовности будущих музыкальных руководителей детских дошкольных заведений к использованию инновационных музыкальных технологий, дошкольные учреждения.

Ключевые слова: будущий музыкальный руководитель, инновационные музыкальные технологии, подготовка будущего специалиста, условия формирования готовности.

SUMMARY

O. Zavgorodnja Innovative musical technologies in the specialized of preschool musical teachers.

In the article it is determined essence of conceptions «technology», «pedagogical musical technology», it is characterized existing pedagogical musical technologies, it is opened main conditions of forming of Music head's preparing of children's preschool establishments to the using in their work innovative music technologies.

Key words: future Music head, innovative musical technologies, preparing of future specialist, the conditions of forming of preparing, preschool establishments.

УДК:378.147:070:17.023.31

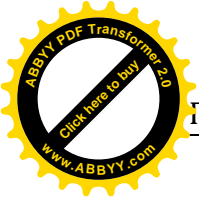
В. В. Костюк

Запорізький національний університет

СТИМУЛЮВАННЯ ТА РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАГІСТРІВ-ЖУРНАЛІСТІВ У НАВЧАЛЬНІЙ ТА ПОЗААУДИТОРНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті аналізуються основні напрямки та умови: розвиток позитивної мотивації для досягнення навчальної мети; організація навчально-виховного середовища на засадах особистісно орієнтованого, інтерактивного, імітаційно-ігрового підходів педагогічної діяльності, що сприяють творчому самовиявленню студентів вищих навчальних закладів у навчально-виховному процесі. На прикладі педагогічного процесу у магістрів-журналістів визначаються найбільш ефективні шляхи самореалізації творчого потенціалу магістрів-журналістів.

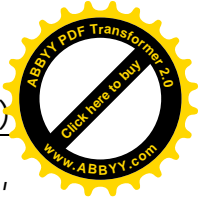
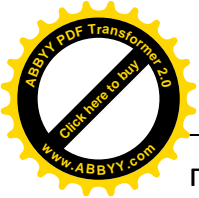
Ключові слова: творчість, самовиявлення, самореалізація, особистість, навчально-виховний процес, магістри, журналістика, потенціал.

Постановка проблеми. Суперечки з приводу того, якою повинна бути професійна підготовка журналістів, ведуться вже давно. Якими спеціальними знаннями повинен володіти журналіст, чи повинні ми навчати на прикладі реальної журналістики, тобто, такої, якою вона є насправді, чи уявної, ідеальної, яким повинен бути викладач кафедри профільного факультету – ці та багато інших запитань на сьогодні активно обговорюються вченими, педагогами, медійниками. Адже від ефективного викладання журналістики у вищих навчальних закладах залежить не тільки піднесення професіоналізму ЗМІ, а й рівень поінформованості нашого суспільства в цілому.

Однак результати аналізу сучасної професійної підготовки фахівців у галузі соціальних комунікацій дають підстави стверджувати: діюча система вищої освіти не відповідає потребам суспільства щодо формування професійної компетентності, ціннісної орієнтації, соціальної спрямованості майбутніх творчих працівників мас-медіа і тому не здатна «задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства» (Закон України «Про вищу освіту»). Звичайно, успіх випускника факультету журналістики на ринку праці залежить не тільки від сформованих умінь і навичок професійної діяльності, а й від уміння їх застосувати в умовах інформаційного середовища. Не секрет, що вимоги до професійної діяльності журналіста різняться у засобах масової інформації залежно від редакційної політики. Вища ж школа продовжує «готувати до життя», не залучаючи молоду людину до життєтворчої активності в суспільстві, культурі і природі. Викладачі в основному мають справу із широким загалом, тоді як індивідуальна робота зі студентами, які мають тяжіння до різних видів діяльності, обмежена. Однак творчий характер журналістської діяльності ставить акцент на створенні у системі професійної підготовки фахівців для роботи у засобах масової інформації оптимальних умов для задоволення природних запитів, обдаровань та інтересів студентів, їх виявлення.

Аналіз актуальних досліджень. Порушену в пропонованій розвідці проблему слід аналізувати, залучаючи широку дослідницьку палітру. Насамперед зазначимо, що свої погляди на специфіку професійної підготовки журналістів пропонує В. Різун. Зокрема він вважає: «...журналістська освіта ХХІ століття стоїть на роздоріжжі. Куди піти? По шляху модернізації технологій викладання чи по шляху пошуку нових ідей та теоретично-методологічного обґрунтування свого розвитку?» [7, с. 6] Окремим аспектам професійної підготовки творчих працівників масмедіа (формуванню іншомовної комунікативної компетентності, професійної культури та мислення)

присвячені дисертаційні дослідження А. Лісневської [5], Л. Нагорнюк [6], Я. Шведової [8] та інших авторів.

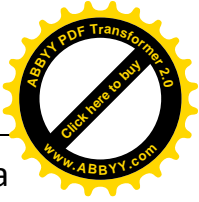
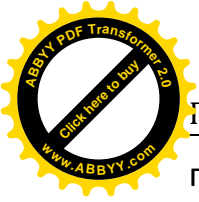
Специфіка поглядів на проблему творчого самовиявлення особистості у навчально-виховному процесі у працях І. Беха, А. Кузьмінського, А. Маслоу, О. Киричука, О. Леонтєва, С. Рубінштейна, В. Сухомлинського та ін. проаналізована у дослідженні В. Костюк [4]. На підставі визначення понять «творчість», «самовиявлення», «самореалізація», «особистість» ми пропонуємо таку дефініцію: творче самовиявлення – це рівень вияву таких психологічних особливостей індивіда, які забезпечують повноцінний гармонійний розвиток і саморозвиток особистості студента, сприяють її утвердженню, забезпеченню базових творчих потреб [4, с. 72].

Варто зупинитися на нашому підході до розгляду суті творчого самовиявлення. Виходячи із необхідності формування творчої особистості і ролі творчого самовиявлення у цьому процесі, маємо констатувати:

- творче самовиявлення необхідне студентові, щоб він сформував уявлення про власне «Я»;
- творче самовиявлення сприяє розвитку позитивної мотивації у студентів для досягнення навчальної мети, збагаченню індивідуального досвіду особистості (індивідуально-перетворювальна діяльність є цьому запорукою);
- творче самовиявлення допомагає робити правильний вибір в умовах невизначеності й однозначності;
- творче самовиявлення формує здатність долати перешкоди і труднощі, формувати професійні навички.

Мета статті – визначити основні шляхи стимулювання та розвитку творчого потенціалу магістрів факультету журналістики у навчальній та позааудиторній діяльності. Об'єктом нашого вивчення не випадково обрано навчальний процес на факультеті журналістики освітньо-кваліфікаційного рівня магістр, адже це завершальна стадія професійної підготовки з обраного фаху, і разом із тим він готує випускників до педагогічної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Оскільки специфіка професійної підготовки журналістів ще недостатньо напрацьована, свою діяльність ми розпочали з розробки спеціальної експериментальної програми, системоутворюючим фактором якої стала головна мета дослідницької роботи, а саме – пошук методів спонукання студентів до їх творчого самовиявлення у навчально-педагогічному процесі. Звичайно, реалізація творчого потенціалу особистості можлива лише за умови сприятливого

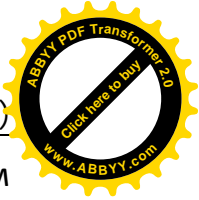
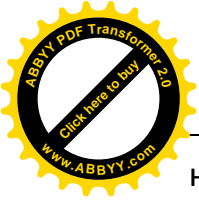

психологічного клімату у системі взаємин педагог – студент, бо саме така модель педагогічного процесу здатна забезпечити інтелектуальну співтворчість і процес взаємного духовного збагачення. У такому процесі особистість здатна повно розкрити своє «Я»; підготуватись до найрізноманітніших видів діяльності за обраним фахом.

За нашим переконанням, процес творчого самовиявлення особистості буде ефективним за умови організації особливого педагогічного процесу, його структури, суті, стратегії і тактики. Основою такого педагогічного процесу є філософія культу людини, де студент і викладач розглядаються як найвища цінність. Такий педагогічний процес спирається на відому психологічну тезу про те, що оптимальне самовиявлення особистості відбувається за умови загальної творчої атмосфери діалогу на заняттях, яку ми розглядаємо як максимальне надання можливостей ставити запитання, висувати гіпотези, використовувати приклади особистого досвіду викладача та студентів у вирішенні проблем; виконання педагогом функції наставника, консультанта, помічника, радника; надання студентам можливості самостійно моделювати процес самопізнання тощо. Саме такий підхід, на нашу думку, сприятиме розвитку позитивної мотивації у студентів для досягнення навчальної мети, надасть можливість організувати навчально-виховний процес на засадах інтерактивного, імітаційно-ігрового та особистісно орієнтованого підходів.

Нами були обрані методи створення цікавих аналогій, ситуацій емоційних переживань, розвиваючих ігор; надання ситуації вибору; запитання і завдання, що стимулювали процес мислення високого рівня і впливали на творче самовиявлення студентів-журналістів на заняттях.

Розглядаючи тему «Форми та методи організації навчання у вищій школі» у ході вивчення дисципліни «Методика викладання за напрямом», акцентується увага на впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у навчальний процес на факультеті журналістики, які мають здатність перетворювати студента, майбутнього фахівця, в дійсний суб'єкт пізнання й діяльності. Чи не найповніше, за нашим переконанням, цим вимогам відповідають дидактичні (навчальні, рольові) ігри, оскільки вони розвивають у студентів рефлексивні навички (самовизначення, самооцінку тощо), включають їх у творчу пізнавальну діяльність. Дидактична гра – це імітація професійної, суспільної або іншої діяльності, яку учасники здійснюють із позиції заданої ролі. Це своєрідна репетиція, яка дає можливість програти практично будь-яку ситуацію, краще її засвоїти. Навчальна гра, при умові

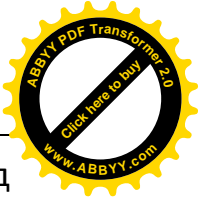
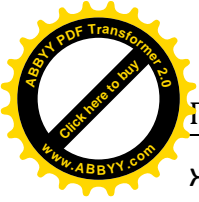
належної її організації, дає змогу кожному учаснику відчувати себе суб'єктом педагогічного процесу, виявити й розвинути свій творчий потенціал, здатність до професійної діяльності.

Досвід свідчить, що експериментальні ситуації й моделі для ділової гри майбутніх журналістів конструюються так, щоб у них мала місце висока концентрація найпекучіших і найскладніших журналістських проблем, призначених для колективного вирішення, щоб процеси, які розглядались при цьому, відбивали події, що мали місце в реальному журналістському житті, а їх розв'язання відбувалось із урахуванням вимог медіаправа та норм професійної етики.

В якості прикладу магістрам було запропоновано взяти участь у одній із дидактичних ігор «Засідання Європейського суду у справі «Українська прес-група проти України», яку ми спрямовували на здійснення максимального синтезу професійних знань, умінь і навичок. У такій формі можна провести семінарське заняття у студентів 4 курсу з дисципліни «Медіаправо». Звичайно, проведенню гри передувала відповідна підготовча робота, в ході якої визначались дидактичні завдання, формувались мета й завдання, розподілялись ролі між учасниками, здійснювалась індивідуальна робота викладача з кожним виконавцем ролі або з групою, перевірялись стан готовності документації й відповідного технічного оснащення, відпрацьовувалась педагогічна техніка. На завершальному етапі гри, під час підведення підсумків, магістри, озброївшись думками науковців, переконливо доводили, що рольова гра дає можливість ефективного формування професійних навичок і функцій спеціалістів [1], не тільки формує навички і розвиває учіння, а й вчить студентів творчо користуватися ними [3], є засобом формування професійної комунікативності як форми відображення майбутньої професійної взаємодії в умовах вирішення комунікативних завдань на основі уявної ситуації професійного спілкування і спонтанної дії [2].

Незважаючи на те, що в сучасного студента факультету журналістики, широко інформованого в різноманітних сферах, важко викликати здивування, піднесений емоційний стан, тобто ті почуття, які в значній мірі живлять прагнення до знань, не було жодного учасника гри, який би не виявив зацікавлення до таких форм організації навчальних занять. Усі вони були однотайні в думці, наскільки легко засвоюється матеріал, який вивчається нетрадиційно. І запорукою цього, на їх думку, було комфортне навчальне спілкування, яке дає можливість якнайповніше виявити свій творчий потенціал. Такі висновки вважаємо вкрай важливими для майбутніх

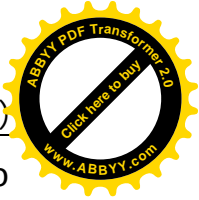
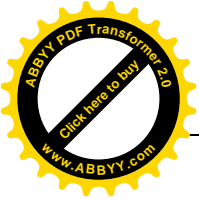

журналістів, адже результативність їх професійної діяльності залежатиме від їх уміння вести діалог (журналістика – це завжди двоє: журналіст та аудиторія), розуміння людини як найвищої соціальної цінності. На завершення заняття студенти визначили найдоцільніші, на їх думку, рольові ігри у навчальному процесі факультету журналістики, серед яких такі: інтерв'ю, прес-конференція, брифінг, редакція, журналіст і редактор та інші.

Позанавчальна (позааудиторна) діяльність приховує в собі той потенціал, який сприяє якнайповнішому розвитку і самовиявленню студентів, розкриттю творчих можливостей кожної молодої людини і, в підсумку, становленню фахівця. Однак активність і творче самовиявлення студента у позааудиторній роботі відбувається тільки за певних умов. Його спонукає до внутрішньої роботи над собою особистісно-значима діяльність, у якій він пізнає себе, способи і правила взаємодії з іншими людьми, набуває професійного досвіду. Ми припускаємо, що така діяльність ставить молоду людину в особливу позицію – творця себе і обставин, сприяє виробленню уміння виявляти себе, утверджуватись у обраній сфері суспільної діяльності.

Наприкінці 2011 року у матеріалах різних засобів масової інформації активно обговорювалась тема абортів. Дуже часто преса подавала полярні думки з цього питання, висловлені органами влади, церквою, міжнародними громадськими організаціями, простими людьми. Звичайно, ця тема не залишала байдужими і молодих людей, що вчать у виші. Саме тому студентам-магістрам факультету журналістики (а їх всього 14 чоловік) на занятті із курсу «Методика викладання за напрямом» було запропоновано провести відповідний захід на факультеті, в ході якого знайти відповіді на запитання з окресленої теми.

З метою привернення уваги магістрів до цієї проблеми організовано перегляд фільму «Російський хрест» Г. Царьової, здійснено моніторинг відповідних матеріалів у найбільш відомих вітчизняних та зарубіжних ЗМІ, студенти поділились історіями із життя їх рідних і знайомих, які пережили аналогічні ситуації. За спільним рішенням магістрів і викладача організовано серію повідомлень для викладачів і студентів, які розповсюджені на сайті факультету, на порталі «Пороги», у соціальних мережах, рекомендовано перегляд художніх і документальних фільмів відповідного змісту. Їх основною метою ми вважали захоплення перспективою цікавої і корисної спільної справи всіх її майбутніх учасників, спонукання їх до творчого пошуку оптимального вирішення важливих у цьому плані масштабних соціально-творчих завдань: «Як краще зробити?», «Коли?», «Хто братиме участь?» і т.п.

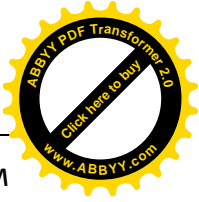
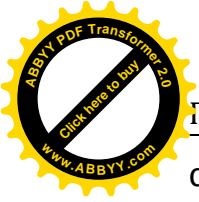

Одним із прийомів мотиваційного способу стимулювання творчого самовиявлення особистості стали попередні домашні завдання з планування заходу. Поступово ідея обговорення теми охоплювала не тільки магістрів, а й переміщалась на рівень міжособистісних комунікативних взаємин у сім'ях, групах за інтересами і т.п.

Так непомітно перша стадія переходила в наступну – колективне планування. Кожному студенту-магістру було запропоновано сформулювати варіанти мікрогруп, які б займались колективним плануванням. У творчих мікрогрупах студенти одержали можливість висловити власні точки зору, відстояти й актуалізувати свою внутрішню мету, виробити засоби спільної діяльності для її вирішення. Творча атмосфера надавала можливість заперечувати, аргументовано доводити, вносити власні корективи у запропоновані ідеї, активно заявляти про себе. Надання можливості вільного висунення різноманітних ідей, прийняття кожним учасником суспільно-значимої мети привели до вищого щаблю вияву творчості. Створення доброго емоційного тону в ситуаціях розв'язання творчих завдань перевершило всі наші очікування. Результатом цього стали запропоновані студентами близько двадцяти слухних і оригінальних пропозицій щодо організації і проведення заходу.

На стадії колективної підготовки ми намагались так організувати роботу, щоб кожен мав для себе конкретну справу (визначення форми і назви заходу – після неодноразового обговорення вирішили провести його у формі ток-шоу з назвою «Дякую, що живу»; підготовка і виготовлення відеоанонсу про захід та розміщення його в Інтернеті (<http://www.youtube.com/watch?v=zPHKJ6qWUJo>); створення і випуск календаря; бесіди із психологом, лікарем-гінекологом, представником церкви та організація їх участі; збір інформації у людей, які зіткнулись з такою проблемою; підготовка залу і його технічне забезпечення; запрошення ЗМІ; анкетування учнів коледжу та студентів факультету, опрацювання його результатів і т.п.). Це ще раз переконало нас у правильності думки про те, що участь студентів у діяльності мікрогруп сприяє творчому самовиявленню особистості. Ми побачили, що молодь сприймає підготовку справи не як захід, який потрібен педагогу і за який вони одержать оцінку, а як діяльність, безпосередньо важливу для кожного.

Участь студентів у підготовці і проведенні ток-шоу запобігала відчуженню людини від людини, вчила бачити суспільні проблеми і колективно шукати шляхи їх вирішення, надавала їм можливість відчувати себе вільними в колективі, бути впевненими в собі. Дуже цікаво було

спостерігати за творчим зростанням студентів-журналістів, за їх умінням вийти із важких ситуацій, які несподівано виникали, за їх щирим бажанням підтримати один одного. Таким чином, виявляючи творчу активність у процесі спільної діяльності, студенти краще засвоювали досвід інших і формували вміння працювати в колективі, знаходити спільну мову з людьми, які так необхідні у професійній діяльності журналіста.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Педагогічний процес у вищому навчальному закладі володіє невичерпним потенціалом для реалізації творчого потенціалу студента будь-якого напрямку підготовки. Ефективне творче самовиявлення студентів факультету журналістики можливе за таких умов: розвиток позитивної мотивації для досягнення навчальної мети; організація навчально-виховного середовища на засадах особистісно орієнтованого, інтерактивного, імітаційно-ігрового підходів. Навчальна і позааудиторна робота на факультеті журналістики, спрямовані на залучення кожної особистості до самостійної діяльності з оволодіння знаннями та вміннями, цілеспрямовано створює середовище, яке невпинно впливає на формування творчої особистості майбутнього журналіста.

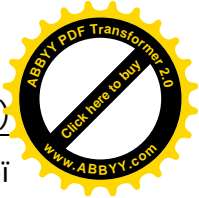
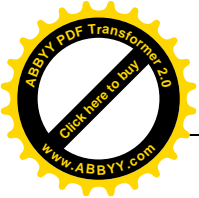
Цим дослідженням проблема творчого самовиявлення студента-журналіста у навчально-виховному процесі не вичерпується. Вважаємо за доцільне подальше дослідження таких питань:

- розробка критеріїв визначення рівня сформованості творчого самовиявлення випускників факультету журналістики;
- виявлення ефективних способів формування творчого самовиявлення з урахуванням індивідуальних особливостей студентів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бочарова Т. И. Комплексная деловая игра как средство формирования профессиональных навыков и функций специалиста : дис. ... кандидата пед. наук : 13.00.08 / Бочарова Татьяна Ивановна. – Ставрополь, 2006. – 190 с.
2. Бударина А. О. Ролевая игра как средство формирования профессиональной коммуникативности студентов: : дис. ... кандидата пед. наук: 13.00.08 / Бударина Анна Олеговна. – Калининград, 2001. – 285 с.
3. Казакова Е. С. Использование игры в формировании коммуникативной компетенции студентов языковых педвузов (1 курс, немецкий язык) : автореф. дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания» / Е. С. Казакова. – М., 2000. – 17 с.
4. Костюк В. В. Теоретичні засади творчого самовиявлення особистості студента-журналіста / В. В. Костюк // Вісник Запорізького національного університету : збірник наукових статей. Педагогічні науки. – Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2010. – №2(13). – С. 63-73.
5. Лісневська А. Л. Формування професійного мислення майбутніх телевізійних репортерів у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Лісневська Аліна Леонідівна. – Луганськ, 2011. – 324 с.

6. Нагорнюк Л. Є. Формування іншомовної професійної комунікативної компетентності майбутніх журналістів у процесі фахової підготовки : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Нагорнюк Людмила Євгенівна. – Тернопіль, 2009. – 271 с.

7. Різун В. В. Проблеми і перспективи розвитку журналістської освіти в Україні початку XXI століття / В. В. Різун // Наукові записки Інституту журналістики. – 2004. – Том 16. – С. 6-13.

8. Шведова Я.В. Формування професійної культури майбутніх тележурналістів у фаховій підготовці : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Шведова Ярослава Василівна. – Запоріжжя, 2010. – 256 с.

РЕЗЮМЕ

В. В. Костюк. Стимулирование и развитие творческого потенциала магистров-журналистов в образовательной и позааудиторной деятельности.

В статье анализируются основные направления и условия: развитие положительной мотивации для достижения учебной цели, организация учебно-воспитательного процесса на основах личностно ориентированого, интерактивного, инициативно-игрового подходов педагогической деятельности, способствующие творческому самовыражению студентов высших учебных заведений в учебно-воспитательном процессе. На примере педагогического процесса у магистров-журналистов определяются наиболее эффективные пути самореализации их творческого потенциала.

Ключевые слова: творчество, самовыражение, самореализация, личность, учебно-воспитательный процесс, магистры.

SUMMARY

V. Kostjuk. Stimulation and development creative potential for the graduate students-journalists in self-realization and the creative self-expression.

In the article the basic ways assisting to the creative self-expression of students of higher educational establishments in an educational process have been analysed. On the example of the pedagogical process for the graduate students-journalists the most effective ways of self-realization of their creative potential have been determined.

Key words: creativity, self-expression, self-realization, person, educational process, graduate students, journalism, potential.

УДК 378.147:378.38

О. Г. Набока

Слов'янський державний педагогічний університет

ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ШЛЯХ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

У статті проведено аналіз загальних понять, пов'язаних з технологізацією освіти: освітні технології, педагогічні технології, технології навчання. За результатами дослідження виявлено сутнісні характеристики, методологічні вимоги та особливості визначених технологій. Спираючись на доробок науковців у цій галузі визначено місце, сутність та цільову спрямованість професійно орієнтованих технологій навчання.

Ключові слова: освітні технології, педагогічні технології, технології навчання, професійно орієнтовані технології.